

Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej przez powiatowy urząd pracy (w imieniu starosty) z pracodawcą, według programu określonego w umowie. Na czas odbywania stażu pracodawca wyznacza opiekuna dla uczestnika. Czas trwania stażu wynosi od 3 do 6 miesięcy. Pracodawca po zakończeniu realizacji programu wydaje opinię zawierającą informacje o zadaniach realizowanych w ramach stażu. W okresie odbywania stażu uczestnikowi przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku, które zapewnia powiatowy urząd pracy.

Prace interwencyjne

Prace interwencyjne realizowane są poprzez zatrudnienie, w ramach umowy zawartej przez powiatowy urząd pracy (w imieniu starosty) z pracodawcą, skierowanej osoby niepełnosprawnej. Powiatowy urząd pracy zwraca pracodawcy koszty poniesione na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne (zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy):

- ▶ comiesięczna refundacja przez maksymalnie 12 m-cy nie przekraczająca kwoty zasiłku i składek na ubezpieczenia społeczne,
- ▶ refundacja za co drugi miesiąc przez maksymalnie 18 m-cy nie przekraczająca minimalnego wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne.

Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przygotowanie zawodowe dorosłych umożliwia nabywanie przez osoby niepełnosprawne skierowane przez powiatowy urząd pracy umiejętności praktycznych oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą.

Realizowane jest w formie:

- ▶ praktycznej nauki zawodu, umożliwiającej przystąpienie do egzaminu kwalifikacyjnego na tytuł zawodowy lub egzaminu czeladniczego,
- ▶ przyuczenia do pracy dorosłych, umożliwiającego zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności potwierdzonych zaświadczeniem.

Odbywa się na podstawie umowy zawartej przez powiatowy urząd pracy (w imieniu starosty) z pracodawcą, według programu określonego w umowie. Praktyczna nauka zawodu trwa od 12 do 18 miesięcy, a przyuczenie do pracy od 3 do 6 miesięcy. Nabywanie umiejętności praktycznych odbywa się u pracodawcy i obejmuje min. 80% czasu całego przygotowania zawodowego. Na czas realizacji programu pracodawca wyznacza opiekuna dla uczestnika.

Pracodawca otrzymuje refundacje wydatków na materiały, surowce i inne środki niezbędne do realizacji programu określone w umowie, do 2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Pracodawcy przysługuje premia w wysokości 400zł miesięcznie na każdego uczestnika przygotowania zawodowego, jeżeli zda on egzamin.

Uczestnikowi programu w okresie odbywania przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje stypendium w wysokości do 120% kwoty zasiłku, które zapewnia powiatowy urząd pracy.

Szkolenia organizowane przez pracodawcę

Na wniosek pracodawcy poniesione przez niego koszty szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych mogą być zrefundowane ze środków PFRON do wysokości 80% tych kosztów, nie więcej jednak niż do wysokości dwukrotnego przeciętnego wynagrodzenia na jedną osobę.

Zwrotu kosztów dokonuje powiatowy urząd pracy (działający w imieniu starosty) na warunkach i w wysokości określonych w umowie zawartej z pracodawcą. Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przez pracodawcę przed datą podpisania umowy.

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W GDAŃSKU

UL. PODWALE PRZEDMIEJSKIE 30

80-824 GDAŃSK

TEL.: (58) 326 18 01, FAX: (58) 326 48 94

WUP@WUP.GDANSK.PL

WWW.WUP.GDANSK.PL

PRZYDATNE ADRESY:

PAŃSTWOWY FUNDUSZ REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

AL. JANA PAWŁA II 13

00-828 WARSZAWA

TEL.: (22) 505 55 00

WWW.PFRON.ORG.PL

BIURO PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

UL. NOWOGRODZKA 11

00-513 WARSZAWA

TEL.: (22) 529 06 00

WWW.NIEPELNOESPRAWNI.GOV.PL

ZATRUDNIANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

INFORMACJA DLA PRACODAWCÓW

WARUNKI PRACY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Obowiązki pracodawców w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków pracy zatrudnionym osobom niepełnosprawnym

Zatrudnienie osób niepełnosprawnych wiąże się z koniecznością zapewnienia im odpowiednich warunków pracy. Dotyczy to w szczególności osób o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, które mogą być zatrudnione u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej tylko w przypadku zatrudnienia w formie telepracy lub w przypadku przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy.

Przystosowanie stanowiska pracy polega na jego odpowiednim oprzyrządowaniu i dostosowaniu do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Kontrolę w tym zakresie przeprowadza Państwowa Inspekcja Pracy.

Na pracodawcy spoczywają ponadto następujące obowiązki związane z zapewnieniem odpowiednich warunków pracy osobom niepełnosprawnym:

- ▶ Pracodawca ma obowiązek zapewnienia niezbędnych usprawnień dla osoby niepełnosprawnej u niego zatrudnionej, uczestniczącej w procesie rekrutacji lub odbywającej szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe albo praktyki, pod warunkiem, że nie powoduje to nałożenia na niego nieproporcjonalnie wysokich obciążeń (lub obciążenia te są w wystarczającym stopniu rekompensowane ze środków publicznych). Niedokonanie niezbędnych usprawnień stanowi naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów kodeksu pracy.
- ▶ Pracodawca ma obowiązek wydzielenia lub zorganizowania odpowiedniego stanowiska pracy z podstawowym zapleczem socjalnym pracownikowi, który w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej utracił zdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku. Jeżeli pracodawca nie wydzieli lub nie zorganizuje stanowiska pracy w przepisany terminie, to wówczas jest obowiązany dokonać wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), w wysokości piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia, w dniu rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem.

Wsparcie pracodawców w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków pracy zatrudnionym osobom niepełnosprawnym

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osoby niepełnosprawne, spełniające określone warunki, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów m.in.:

- ▶ adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, poniesionych w szczególności w związku z przystosowaniem stanowisk pracy,
- ▶ adaptacji lub nabycia urządzeń ułatwiających osobie niepełnosprawnej wykonywanie pracy lub funkcjonowanie w zakładzie pracy,
- ▶ zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych.

Zwrot kosztów dotyczy osób niepełnosprawnych:

- ▶ bezrobotnych lub poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, skierowanych do pracy przez powiatowy urząd pracy,
- ▶ zatrudnionych u pracodawcy, jeżeli niepełnosprawność tych osób powstała w okresie zatrudnienia.

Zwrotu kosztów dokonuje powiatowy urząd pracy (działający w imieniu starosty), na warunkach i w wysokości określonych w umowie z pracodawcą. Zwrot kosztów nie może przekraczać dwudziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia za każde przystosowane stanowisko pracy. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracy.

Pracodawca, który zatrudnia pracownika niepełnosprawnego, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem, a także czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego.

Wysokość zwrotu stanowi iloczyn kwoty najniższego wynagrodzenia i ilorazu liczby godzin w miesiącu przeznaczonych wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu (maksymalnie 20% liczby godzin pracy pracownika w miesiącu) i miesięcznej liczby godzin pracy pracownika niepełnosprawnego. Zwrotu kosztów dokonuje powiatowy urząd pracy (działający w imieniu starosty), na warunkach i w wysokości określonych w umowie z pracodawcą. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy.

UPRAWNIENIA PRACOWNICZE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osobom niepełnosprawnym przysługuje szereg uprawnień, które muszą być uwzględnione przez zatrudniających ich pracodawców:

- ▶ Czas pracy osoby niepełnosprawnej nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo. Nie dotyczy to osób zatrudnionych przy pilnowaniu oraz osób, które uzyskały zgodę lekarza. Koszty ww. badań ponosi pracodawca.
- ▶ Osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i w godzinach nadliczbowych.
- ▶ Osobie niepełnosprawnej przysługuje dodatkowa 15-minutowa przerwa w pracy na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek, wliczana do czasu pracy.
- ▶ Osoba niepełnosprawna ma prawo wstępu do obiektów użyteczności publicznej wraz z psem asystującym, pod warunkiem wyposażenia psa asystującego w uprząż oraz posiadania certyfikatu potwierdzającego status psa asystującego i zaświadczenia o wykonaniu wymaganych szczepień weterynaryjnych. Osoba niepełnosprawna nie jest zobowiązana do zakładania psu asystującemu kagańca oraz prowadzenia go na smyczy.

Osobom niepełnosprawnym o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługują ponadto następujące uprawnienia:

- ▶ Czas pracy osoby niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (z wyjątkiem osób zatrudnionych przy pilnowaniu) nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo, jeżeli lekarz wyda zaświadczenie o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy. Koszty ww. badań ponosi pracodawca.
- ▶ Stosowanie ww. norm czasu pracy nie może powodować obniżenia wysokości wynagrodzenia pracownika. W przypadku stosowania stawek godzinowych, ulegają one podwyższeniu w stosunku, w jakim pozostaje dotychczasowy wymiar czasu pracy do skróconych norm czasu pracy.
- ▶ Osobie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym.
- ▶ Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym oraz w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, a także uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego lub jego naprawy, jeżeli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy.

Łączny wymiar dodatkowego urlopu wypoczynkowego oraz zwolnienia od pracy w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym nie może przekroczyć 21 dni roboczych w roku kalendarzowym.

DOFINANSOWANIE DO WYNAGRODZEŃ NIEPEŁNOSPRAWNYCH PRACOWNIKÓW

Pracodawcy przysługuje ze środków PFRON miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego w kwocie:

- ▶ 180% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności,
- ▶ 100% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,
- ▶ 40% najniższego wynagrodzenia – w przypadku osób zaliczonych do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Kwoty te zwiększa się o 40% najniższego wynagrodzenia w przypadku osób niepełnosprawnych, w odniesieniu do których orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych.

Dofinansowanie przysługuje do wynagrodzeń pracowników ujętych w ewidencji zatrudnionych osób niepełnosprawnych, prowadzonej przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Dofinansowanie nie przysługuje pracodawcy zatrudniającemu co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy i nieosiągającemu wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości co najmniej 6%.

Dofinansowanie nie przysługuje do wynagrodzeń pracowników o umiarkowanym lub lekkim stopniu niepełnosprawności, którzy mają ustalone prawo do emerytury.

Kwota dofinansowania nie może przekroczyć kwoty 90% faktycznie poniesionych kosztów płacy, a w przypadku pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą (w rozumieniu przepisów o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej) – 75% tych kosztów. Miesięczne dofinansowanie wypłacane jest w wysokości proporcjonalnej do wymiaru czasu pracy pracownika.

Wnioski o dofinansowanie, przekazane w formie dokumentu elektronicznego, rozpatruje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

WSPARCIE PRACODAWCÓW ZATRUDNIAJĄCYCH OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE BEZROBOTNE ALBO POSZUKUJĄCE PRACY

Refundacja wyposażenia stanowiska pracy dla zatrudnionej osoby niepełnosprawnej

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia.

Zwrotu kosztów dokonuje powiatowy urząd pracy (działający w imieniu starosty), na warunkach i w wysokości określonych w umowie z pracodawcą. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku.

Staż

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy mogą być kierowane do odbycia stażu przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy do pracodawcy, który umożliwi im nabycie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy.